



# kultur

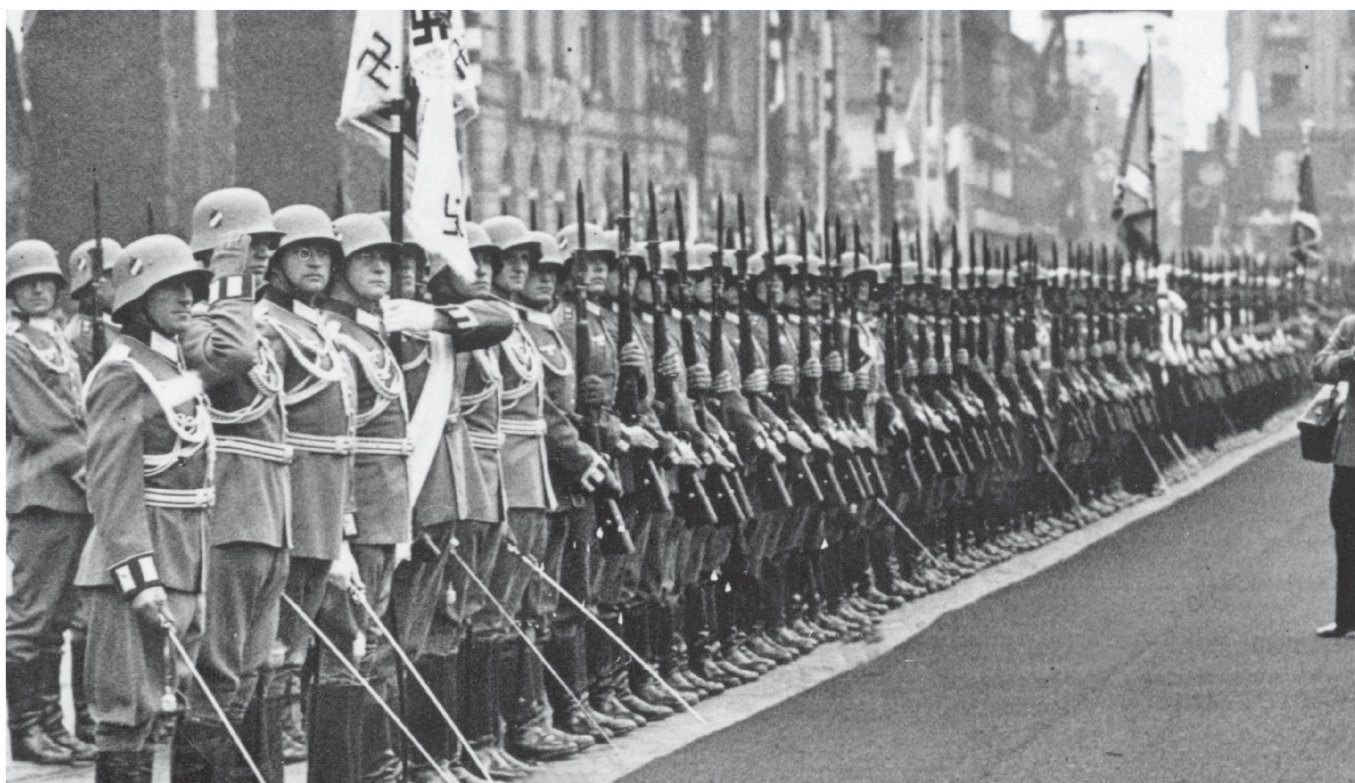
Biträdande kulturchef Anders Q Björkman anders.q.bjorkman@svd.se  
 Kritikredaktör Anna Ångström e-post anna.angstrom@svd.se  
 Litteraturredaktör Jesper Sundén (vik) e-post jesper.sunden@svd.se  
 Debatt e-post kulturdebatt@svd.se

## "Den tänkande kvinnans 50 nyanser"

Dags för en intellektuell uppföljare till "50 nyanser av grått". Atminstone enligt The Independent som konstaterar att "Gone girl" av Gillian Flynn är "den tänkande kvinnans 50 nyanser". Den hajpade boken har redan sålt en halv miljon exemplar och filmrättigheterna har skådespelaren Reese Witherspoon betalat 1,5

miljoner dollar för. Boken handlar om äktenskapet från helvetet. Två drygt 30-åriga skribenter flyttar till en liten stad i Mississippi och glömmer snart varför de älskade varandra. The Independent spår att förlagen nu kommer att publicera hur många psykologiska trillers som helst.

HARRY AMSTER



Benito Mussolini och Adolf Hitler inspekterar sina trupper på Königlichem Platz i München.

# Viktigt och klargörande

**IDEOLOGI** I "Älskade fascism" tecknas ett porträtt av ideologin som ledde fram till Auschwitz. Ämnet hade kanske behövt en tjockare bok, men Henrik Arnstad lyckas ändå väl med att berätta fascismens historia – och varnar för att dess förförelsekraft har fått ny styrka.

### SAKPROSA

#### Älskade fascism. De svartbruna rörelsernas ideologi och historia

Henrik Arnstad  
 453 S. NORSTEDTS

**Vad är en fascist?** Ja, det är i alla fall inte en lappslisa som bötfaller en felparkerad bil eller, för den delen, en polis som kontrollerar legitimationer i Stockholms tunnelbanan i enlighet med Reva-projektet. En fascist är en person som tror på fascismen.

Det är viktigt att förstå skillnaden – skillnaden mellan det slarvigt utslängda skällsordet "fascist" och den faktiska ideologin

fascism. Skällsordet började användas i det ögonblick då Adolf Hitler begick självmord i bunkern i Berlin och det stod klart att Tyskland hade förlorat andra världskriget. Därmed var det uppenbart att fascismen hade lett till oöverträffad fördörelse och Förintelsen av Europas judar. Där och då blev fascism en omöjlighet i Europa och en symbol för ondska.

Ideologin fascism dök naturligtvis upp långt tidigare. Den 23 mars 1919 hade Benito Mussolini kallat till ett möte vid Piazza San Sepolcro i Milano och dit kom futurister och syndikalister, republikaner och monarkister, judar

och antisemiter, extremistiska katoliker och faktiskt också feminister. Den enande faktorn var nationalism, en ultranationalism. Där på ett torg i centrala Milano föddes fascismen.

**Författaren och** journalisten Henrik Arnstad har tidigare gett ut "Spelaren Christian Günther", en biografi över Sveriges utrikesminister under andra världskriget, och "Skyldig till skuld", om hur Tyskland, Italien, Österrike, Finland och Sverige har hanterat sin historia. I sin nya bok "Älskade fascism" borrar han ner sig till kärnan – ideologin fascismen – och ger läsaren en drygt 400-sidig genomgång om vad denna ideologi egentligen är. Det är något av ett populärhistoriskt pionjärverk – det finns enligt förlagets uppgift inga andra moderna redogörelser för fascismen på svenska.

På ett pedagogiskt sätt beskriver Arnstad fascismens uppkomst, hur den fick makten och

### Spöknippe

Fascismen har fått sitt namn från den symbol som Benito Mussolinis parti valde – fascies.

Fascies är plural av latinets fascis, som betyder spöknippe.

Sådana spöknippen bars av ämbetsmäns livvakter i antikens Rom.

spred sig från Italien till andra delar av världen, hur den förhåller sig till andra ideologier som liberalism, konservatism och marxism. Han behandlar också fascismens två ständiga följeslagare rasism och antifeminism. Genom att i huvudsak luta sig mot andra historiker guidar han oss genom denna föreläsningens ideologi och dess historia. Det är ett väl genomfört projekt, men lider möjligen av att boken helt enkelt är för kort. Vissa partier skulle ha mått bra av att få ta mer plats – exempelvis känns partiet om Hitler och nazismen märkligt litet.

I slutet av boken höjer Arnstad ett varnande finger för att denna 1900-talsideologi kan ha en framtid som förförare också i 2000-talet och vilka faror det innebär. För fascismen dog aldrig den där gången 1945, det såg bara ut så. Via den franska tankesmedjan Nouvelle Droite föddes Front National och från Frankrike har sedan ideologin långsamt spritts,

